

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการจัดการ โรงเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

1. นโยบายการศึกษาพิเศษเพื่อบุคคลที่มีความบกพร่อง
2. แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง
3. การจัดการเรียนร่วม
4. โครงสร้าง SEAT
5. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการศึกษาพิเศษเพื่อบุคคลที่มีความบกพร่อง

จากการศึกษาถึงนโยบายการศึกษาพิเศษเพื่อบุคคลที่มีความบกพร่องซึ่งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเต็มที่จากรัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้การสนับสนุนจัดตั้งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและมีกฎกระทรวงรองรับ สามารถจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่นหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และจัดในลักษณะการให้การศึกษและการพัฒนาศักยภาพควบคู่กันไปได้ จากนโยบายสนับสนุนการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเทศบาลหนองแวง (2552) ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษตามนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น คือกลุ่มผู้ปกครองบุคคลออทิสติกเพื่อห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในโรงเรียนทั่วไป หรือเรียกสั้น ๆ ว่า กลุ่มผู้ปกครองฯ เพื่อห้องเรียนคู่ขนานฯ ได้ร่วมมือกับทางเทศบาลจัดทำโครงการจัดการศึกษาให้นักเรียนออทิสติกตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และทางเทศบาลได้มอบหมายให้โรงเรียนเทศบาลหนองแวงร่วมกับกลุ่มผู้ปกครองฯ เพื่อห้องเรียนคู่ขนานฯ จัดทำโปรแกรมต้นแบบนำร่องเพื่อจัดการเรียนการสอนแก่เด็กออทิสติกในปีการศึกษา 2547 ผู้บริหารเทศบาลและผู้บริหาร โรงเรียนสร้างความสำเร็จร่วมกับผู้ปกครองถึงความสำคัญต่อบทบาทความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้ง

ข้อจำกัดของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กออทิสติกที่ยังไม่มีบุคลากรครูผู้สอน ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะทางในการจัดการศึกษาพิเศษเลย ทางคณะผู้บริหารเทศบาลได้ร่วมกับแกนนำผู้ปกครอง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาพิเศษแบบการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กออทิสติก ในโรงเรียนเทศบาลหนองแวง ต่อมาทางเทศบาลก็ได้อนุมัติ ห้องเรียนถู๋ขนาน 1 ห้องสำหรับนักเรียนออทิสติก

ในการดำเนินการจัดการ โรงเรียนเรียนรู้ร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังเช่นเทศบาลนครอุบลราชธานี (2552) ได้สนับสนุนด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องและมุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมและการบริหารด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในเขตเมืองที่ด้อยโอกาสได้มีการศึกษาอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานในการเรียนการสอน นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษาในเขตเทศบาล เพื่อให้เด็กที่มีความรู้ที่ทันสมัยกว้างไกลยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนอยู่ร่วมกันด้วยดี ส่งเสริมให้มีการเด็กที่มีความบกพร่อง สามารถเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดเทศบาลทุกระดับชั้นซึ่ง ได้นำหลักการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ที่ได้วางนโยบายการศึกษาพิเศษ เพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง ดังนี้

1. ด้านการบริการให้ผู้ที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความบกพร่อง โดยเน้นให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี มีโอกาสได้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนร่วมจึงถือเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยเหลือผู้ที่มีความบกพร่องให้ได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และโครงการโรงเรียนจัดการเรียนร่วมถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ดีในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความบกพร่องด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบให้โอกาสเด็กผู้ที่มีความบกพร่อง ได้เรียนทั้งด้านภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรสายสามัญและให้ฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมไปด้วยเพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องสามารถพัฒนาตนเองให้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้

2. ด้านโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ที่มีความบกพร่องมีโอกาสได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเด็กปกติและให้ผู้ที่มีความบกพร่องทั้งหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา

3. ด้านการจัดการศึกษา ต้องจัดให้ผู้ที่มีความบกพร่องทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยายการบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นการมีส่วนร่วมและการจัดให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของความบกพร่อง

4. ด้านการรับนักเรียน ปรับ กฎ ระเบียบให้เอื้อต่อการรับเด็กที่มีความบกพร่องทุกคน และให้รับตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความความบกพร่องโดยรัฐควรเพิ่มบริการช่วยเหลือระยะ

แรกเริ่มให้ทั่วถึงทั้งในเขตเมืองและชนบทต้องทำทะเบียนเพื่อรับรองความบกพร่องที่ต้องได้รับการช่วยเหลือตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่อง

5. ด้านหลักสูตรต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของผู้ที่มีความบกพร่อง โดยให้เด็กเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้ เรียนด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ ให้เด็กผู้ที่มีความบกพร่องทุกประเภทสามารถสื่อความหมายและปรับตัวกิจกรรมให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

6. ด้านบริหารการศึกษา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง เป็นหน่วยประสานงานกลางและกำกับการบริหาร โดยประสานกับกรมและจังหวัด และระดมความร่วมมือจากสถานศึกษา สถานพยาบาลมาร่วมกันจัดและต้องสำรวจจำนวนผู้ที่มีความบกพร่องให้ตรงความเป็นจริง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจถึงการบริการทางการศึกษา และฝึกอบรมพ่อแม่ให้รู้จักดูแลลูกที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกเกิด หรือเมื่อแรกพบความบกพร่อง

7. ด้านทรัพยากรให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและวิชาการแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง และให้ภาคเอกชน ชุมชนเข้าร่วมจัดการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ โดยจะพิจารณาให้หน่วยงานการศึกษาเพื่อคนผู้ที่มีความบกพร่อง ซึ่งอาจพัฒนาไปเป็นองค์กรมหาชนในอนาคต หลังจากมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

8. ด้านบุคลากรให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุง และการผลิตครูการศึกษาพิเศษให้พอเพียงและมีคุณภาพ

9. ด้านการประเมินคุณภาพจัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการศึกษา เพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง โดยเฉพาะและมีระบบประเมินคุณภาพผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการร่วมประเมิน ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขององค์กรผู้ที่มีความบกพร่องและผู้ปกครอง

10. ด้านการส่งเสริมเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชน และองค์กรเอกชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทุกระดับทุกระบบและทุกรูปแบบโดยรัฐ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากร ให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

สรุปได้ว่า จากการสนับสนุน และส่งเสริมอย่างเต็มที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องของนโยบายด้านการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง จึงสามารถจัดการ โดยระบบเครือข่าย มีการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนประสานงานและกำกับดูแลที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นนอกเหนือจาก

กฎเกณฑ์และมาตรฐานตามกรอบวิธีการในระบบการศึกษาที่ใช้กันทั่วไปภายใต้เอกภาพของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย จึงสามารถส่งผลให้เด็กไทยทั่วไป ผู้ที่มีความบกพร่อง และผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิต ที่ดี พึ่งตัวเองและเป็นอนาคตของชาติได้ต่อไป

แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง

แนวคิดหลักในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง คือ สนับสนุนหลักการสำคัญที่ว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของประเทศไทย ได้ดำเนินการ โดยตระหนักถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนควรจะได้รับโอกาสทางการศึกษาทัดเทียมกัน ดังที่ เบญจมา ชลธารรัตน์ (2545, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องเป็นเด็กกลุ่มพิเศษที่ต้องจัดการศึกษาพิเศษให้ เพราะเด็กที่มีความบกพร่องไม่สามารถจะรับ ประโยชน์สูงสุดจาก โรงเรียนทางการศึกษา เมื่อมีนโยบายการศึกษาพิเศษที่ดีซึ่งจะเป็นแนวทาง ให้มีการจัดการที่เหมาะสมรวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีความจำเป็นต้องได้รับ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีนโยบายการศึกษาพิเศษ เฉพาะนอกเหนือไปจากนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ด้านการศึกษาพิเศษซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจของ ผู้บริหารระดับสูง และเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดขอบข่ายนโยบายเพื่อให้ สอดคล้องกับการศึกษาปกติและสอดคล้องกับแนวโน้มของการศึกษาพิเศษด้วย

สำหรับ ผดุง อารยะวิญญู (2542, หน้า 9) ได้ให้แนวคิดว่า ปรัชญาการศึกษาพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรมีสิทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กเหล่านี้ จึงจะสามารถทำให้เด็กได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษา

ส่วน ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ (2542, หน้า 111) ได้กล่าวว่าในระดับนานาชาติและในระดับประเทศ ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับความซึ่งจำกัดความซึ่งกำหนดกลุ่ม เป้าหมายของเด็กด้อยโอกาสในบริบทของการศึกษา คือ เด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษกว่าเด็กปกติทั่วไป ในแต่ละประเทศจะมีความชัดเจนในประเด็นของกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องซึ่งปรากฏในกฎหมาย และนโยบายหลักของประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร บราซิล และออสเตรเลีย หลักการที่สำคัญ คือ หลักความเสมอภาคที่บุคคลผู้ที่มีความบกพร่องพึงมี พึงได้รับซึ่งสิทธิและประโยชน์จากสังคม เพื่อเป็นฐาน ในการพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป การจัดการศึกษาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่องนั้นยืนยันหลักการให้บูรณาการเด็กที่มีความบกพร่องเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กด้านต่าง ๆ นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

ในขณะที่ โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ (2552) ได้มีนโยบายทางด้านการจัดการเรียนร่วมคือ รับเด็กเข้าเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นโรงเรียนที่เน้นกระบวนการเรียน การสอน โดยยึดเด็กเป็นสำคัญและเนื่องจากสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนไปตลอดจนเพื่อให้สอดคล้อง กับแนวพระราชบัญญัติดังกล่าว โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ (2552) ในฐานะที่เป็น โรงเรียนของชุมชน จึงต้องมีการสนองนโยบายต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ของทางรัฐบาลเพิ่มมากขึ้นแต่ทางคณะผู้บริหารและ คณะครูโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐก็ปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจและเต็มใจ เพราะเล็งเห็นว่าจะเป็น ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความบกพร่องและเพื่อเป็นการสนองนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ปีพุทธศักราช 2542 ที่ส่งเสริมให้คนที่มีความบกพร่องทุกคนได้รับการศึกษา และเพื่อเป็นการกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของผู้ที่มีความบกพร่องทุกคนให้มีการพัฒนา ไปในทางที่ดีขึ้นและในปีพุทธศักราช 2543 - 2544 ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงนโยบาย จากเดิมเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนา ตนเองและสังคม และได้มีการส่งบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเข้ารับการอบรม หลักสูตรการจัดการศึกษา พิเศษ 200 ชั่วโมง ในปี 2547 ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นระยะเวลา 1 เดือน โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ (2552) จึงได้เริ่มโดยดำเนินการรับเด็กพิเศษเข้าเรียน ร่วมในโรงเรียน ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ซึ่งในระยะแรกเริ่มรับเด็กเฉพาะในระดับปฐมวัยโดยเน้น การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น และได้ขยายการดำเนินงานเข้าสู่ระดับ ประถมศึกษาโดยเน้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นเด็กในระดับประถม ศึกษาปีที่ 3 - 5 โดยเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น พัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง ให้ดีขึ้น โดยมีครูประจำชั้นคอยส่งเสริมและช่วยแก้ไขเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ ซึ่งเป็น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จึงได้เริ่มดำเนินการรับเด็กที่มี ความบกพร่องเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา ขณะนั้น เริ่มมีการจัด การศึกษาพิเศษในระยะแรกเริ่มรับเด็กเฉพาะในระดับปฐมวัย

ส่วน โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดปราสาททอง) จังหวัดสุพรรณบุรี (2551) ได้ให้แนวคิด ในการพัฒนารูปแบบการจัดโรงเรียนเรียนร่วม โดยมีกระบวนการในการเลือกโรงเรียนในการจัด การเรียนร่วม โดยพิจารณาคุณแนวคิดผู้บริหารเป็นหลัก เนื่องจากการที่โรงเรียนแต่ละแห่งจะสามารถ ให้การศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุด หากผู้บริหาร เป็นผู้บริหารยุคใหม่ที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีแนวคิดทางด้านนโยบายในการให้โอกาสทางการศึกษา สำหรับเด็กทุกคนแล้วจะสามารถทำให้การจัดการเรียนรวมประสบผลสำเร็จได้ สำหรับกระบวนการ ในการจัดการเรียนรมนั้น ได้มีการดำเนินการดังนี้

1. การพบปะพูดคุยกับผู้บริหารและทีมผู้บริหารของโรงเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการการสร้างความเข้าใจและการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและบุคลากรของโครงการฯ

2. ทำการประเมินคัดแยก เนื่องจากเด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้วนั้น จะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมอยู่ด้วย ถ้าโรงเรียนสามารถคัดแยกและระบุประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ก็สามารถทำให้ให้การช่วยเหลือและจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทางโครงการฯ จึงได้ทำการประเมินอย่างเป็นระบบ กระบวนการในการประเมินมีดังนี้

2.1 ครูส่งรายชื่อเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนหรือปัญหาอื่น ๆ มา

2.2 ทำการประเมินคัดแยกด้วยเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

2.3 ทำการประเมินพัฒนาการและศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

3. จัดทำโปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นการวางแผนหรือจัด โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมีการทำร่วมกับคณะครู ผู้บริหารและผู้ปกครอง ในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ ระบุถึงเป้าหมายของเด็กคนนั้น วิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก เพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และวิธีการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม ในการทำโปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ นอกจากจะช่วยในด้านการสอนสำหรับเด็กแล้วยังช่วยให้ครูสามารถติดตามผลจากเป้าหมายที่วางไว้ใน โปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

4. การให้ความรู้บุคลากรของโรงเรียนโดยมีการอบรมทั่วไปและการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในด้านต่าง ๆ ให้กับครู บุคลากรของโรงเรียน ได้แก่

4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องและธรรมชาติของเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท

4.2 วิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ครูควรมีกลวิธี และเทคนิคที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การปรับและการช่วยเหลือที่จำเป็น เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความต้องการพิเศษ และระดับความต้องการการช่วยเหลือไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน เด็กบางคนอาจไม่ต้องการความช่วยเหลือเลยในบางวิชาแต่เด็กบางคนอาจต้องการความช่วยเหลือบ้างในขณะที่เด็กบางคนอาจต้องการความช่วยเหลือมากในวิชาใดวิชาหนึ่ง

4.4 การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน วิธีการจัดการชั้นเรียนและการควบคุมชั้นเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผลให้การเรียนรวมประสบผลสำเร็จและเกิดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 การวัดประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องซึ่งเป็นการให้ความรู้เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ในการให้ความรู้เหล่านี้ทำให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น

5. การปรับเปลี่ยนเจตคติซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับครู ผู้ปกครอง และเด็กในโรงเรียน โดยการจัดประชุมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กที่มีความบกพร่องได้มีส่วนร่วม และกิจกรรมที่ให้โอกาสเด็กทั่วไปในการร่วมกันช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่อง

6. การสนับสนุนการทำงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่าย เนื่องจากการจัดการเรียนรวม จะสำเร็จลงได้ต้องมาจากความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู บุคลากรต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรทางการแพทย์ ทางการศึกษา องค์กรส่วนท้องถิ่น และชุมชน

7. การประเมินติดตามผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งการประเมินผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททอง (2552) ซึ่งนับเป็นโรงเรียนแห่งแรกในประเทศไทยที่จัดการเรียนรวมที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมชัดเจน โครงการนี้ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลาประมาณ 1 ปีเศษ ปัจจุบันนี้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาสำหรับเด็กปกติ และเด็กที่มีความบกพร่องได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีโครงการจัดตั้งสถาบันที่เปรียบเสมือนแหล่งทรัพยากรที่คอยให้คำแนะนำเมื่อโรงเรียนต้องการเท่านั้น หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบนี้แล้ว พบว่า เด็กที่มีความบกพร่อง มีความรู้สึกที่ดีต่อการมาโรงเรียน มีพฤติกรรมในการตั้งใจเรียนมากขึ้น ครูซึ่งเคยมีความเครียดและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนของเด็กที่มีความบกพร่อง รู้สึกคลายความกังวลใจในการสอนเด็กที่มีความบกพร่อง และรู้สึกดีที่สอนเด็กเหล่านี้ได้ ผู้ปกครองมีความสุขที่ลูกได้มาเรียนในโรงเรียนเหมือนกับเด็กคนอื่นในวัยเดียวกันที่อยู่ในละแวกเดียวกัน ชุมชนเข้าใจและร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ทางด้านโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ (2552) ได้สรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนรวมโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ ก็เช่นเดียวกัน ได้มีการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะของการเรียนร่วมเต็มเวลา และการเรียนร่วมบางเวลาเป็นการส่งเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องปกติห้องละประมาณ 1 - 2 คน การเรียนร่วมในลักษณะนี้มีข้อดี คือ เด็กทั้ง 2 ประเภทได้เรียนการอยู่ด้วยกันทำให้เกิดความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเป็นการเตรียมเด็กให้อยู่

ในสังคมเดียวกัน ได้อย่างมีความสุข เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่แต่เรียนร่วมในลักษณะนี้ก็ยังมีข้อเสีย เช่น ครูปกติไม่เข้าใจเด็กทำให้สอนเด็กได้ไม่ดี ผู้ปกครองเด็กรังเกียจเด็กที่มีความบกพร่อง เด็กอาจเรียนไม่ทันเพื่อนเป็นต้น โรงเรียนจึงได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการเรียนร่วมเต็มเวลา เช่นเตรียมเด็กที่มีความบกพร่องให้มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติในทุกด้าน

1. ชี้แจงให้ผู้ปกครองเด็กทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจนโยบายของโรงเรียน
2. แนะนำครูผู้สอนในการปรับหลักสูตร วิธีสอน และวิธีวัดผล
3. ชี้แจงให้เด็กทั้ง 2 ฝ่าย เข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าใจปรัชญาของการเรียนร่วม เป็นต้น

ขณะที่ โรงเรียนเทศบาลหนองแวง (2552) ได้จัดโรงเรียนร่วม ในปีการศึกษา 2547 โดยทางแกนนำผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้าสมัครเรียนเรียนร่วม (ระดับอนุบาล) โดยการทดลอง การปรับตัวของเด็กออทิสติกในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบในการนำ ครูที่เลี้ยงส่วนตัวคอยประกบเด็กทางกลุ่มผู้ปกครองบุคคลออทิสติกเพื่อห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ในโรงเรียนทั่วไป ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งต่อมาก็ได้เข้าปรึกษากับทางผู้บริหารเทศบาล นครขอนแก่นเพื่อให้ทางเทศบาลจัดทำโครงการจัดการศึกษาให้นักเรียนออทิสติกตามสิทธิอันพึงมี พึงได้ทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ.2542และทางเทศบาลได้มอบหมายให้ โรงเรียนเทศบาลหนองแวงร่วมกับกลุ่มผู้ปกครองฯเพื่อห้องเรียนคู่ขนาน จัดทำโปรแกรมต้นแบบ นำร่องเพื่อจัดการเรียนการสอนแก่เด็กออทิสติกในปีการศึกษา 2547 บรรดาผู้บริหารเทศบาลและ ผู้บริหาร โรงเรียนสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองถึง ความสำคัญต่อบทบาทความรับผิดชอบใน การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีข้อบกพร่อง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้ง ข้อจำกัดของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กออทิสติกที่ยังไม่มีบุคลากรครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถพิเศษเฉพาะทางในการจัดการศึกษาพิเศษ

ส่วนทางคณะผู้บริหารเทศบาลหนองแวง (2552) ได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับแกนนำ ผู้ปกครองหลายครั้งเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางการจัดการศึกษาพิเศษแบบการเรียนร่วม สำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนเทศบาลหนองแวง และทางเทศบาลก็ได้อนุมัติห้องเรียนคู่ขนาน 1 ห้อง สำหรับนักเรียนออทิสติก จำนวน 3 คน กับบุคลากรครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกสนับสนุนให้ เป็นอัตราจ้างจำนวน 1 อัตรา (ระดับปริญญาตรี) และอัตราจ้างครูพี่เลี้ยง 1 อัตรา (ต่ำกว่าปริญญาตรี) ค่าตอบแทนตามวุฒิแต่ได้ครูที่มาทำการสอนจริงคุณวุฒิระดับปริญญาตรีทั้ง 2 อัตรา ต่อมาได้มี นโยบายให้ครูอัตราจ้างดังกล่าวสอบบรรจุเข้าเป็นข้าราชการครูของเทศบาลได้ในตำแหน่งครูปกติ และเข้าไปอยู่ในกรอบของข้าราชการครูปกติของเทศบาล

สรุปได้ว่าแนวคิดต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องนั้น จะมีรูปแบบบางประการที่ควรแตกต่างจากการจัดการศึกษาของคนปกติเนื่องจากสภาพความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ที่แตกต่างกัน ผู้ที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องได้ดีที่สุดนั้นก็คงจะต้องเป็นผู้ที่มีความบกพร่องหรือผู้รู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องโดยตรงที่จะต้องร่วมกันจัดการศึกษา และดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนร่วม

สำหรับประเทศไทยได้มีความพยายามในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท การจัดการศึกษาเท่าที่ได้ทำมานั้นส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในลักษณะเรียกว่า Mainstreaming หรือ Integration เท่านั้น แต่ยังไม่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม Inclusion อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมเลย ในการจัดการเรียนร่วมทั้งสองแบบที่กล่าวมานั้นตอบสนองความต้องการพิเศษของเด็กกลุ่มนี้ ได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาทั้งสองแบบนี้มีความเป็นไปได้สูงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องที่อยู่ในระดับปฐมวัย ส่วนในระดับประถมศึกษา การจัดการศึกษาทั้งสองแบบนี้มีความเป็นไปได้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่เมื่อความซับซ้อนของการศึกษามีมากขึ้น สำหรับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป คงเป็นไปได้ยากที่เด็กที่มีความบกพร่องหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ จะสามารถเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัศึกษานั้นประสบกับปัญหาในการเรียนอย่างมาก เพราะไม่สามารถเรียนตามเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ทัน หากไม่ได้รับการช่วยเหลือ นอกจากนี้เด็กในวัยนี้ เป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น มักคบเพื่อนที่มีความคิดและความนิยมชมชอบสิ่งต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน จึงเป็นผลให้เด็กที่มีความบกพร่องมักถูกทอดทิ้ง โดดเดี่ยว ไม่มีเพื่อนเล่น หรือพูดคุยด้วยเท่าใดนัก ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องไม่สามารถเรียนรู้ทั้งทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมอย่างที่ได้ออกคาดหวัง สำหรับคำว่า Inclusion หรือ Inclusive Education ซึ่งเรียกเป็นภาษาไทยว่า “การเรียนรวม ”

ซึ่งกุลยา ก่อสุวรรณ (2552) แห่งสถาบันวิจัยและพัฒนา เด็กที่มีความบกพร่องได้บอกความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า เป็นคำใหม่สำหรับวงการการศึกษาของไทย และยังเมื่อมองวิธีการจัดการแล้ว ครูหลายคนอาจจะพบว่ายิ่งใหม่กว่าที่คิดไว้เสียอีก คำว่าการเรียนร่วมนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยให้เด็กที่มีความบกพร่องหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมกับเด็กปกติ โดยมีการช่วยเหลือสนับสนุนให้เด็กที่มีความบกพร่องสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่เป็นเด็กปกติ การช่วยเหลืออาจมีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่การปรับสิ่งแวดล้อมง่าย ๆ เช่น การจัดที่นั่งให้อยู่ใกล้ครู ที่นั่งที่ห่างไกลสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กวอกแวกได้ง่าย เช่น ใกล้ประตู

หน้าต่าง การยืดขยายเวลาในการทำงานที่มอบหมาย หรือการสอบ การปรับสื่ออุปกรณ์การสอน ให้ชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนไปถึงการช่วยเหลือที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ การปรับหลักสูตร การปรับเนื้อหาที่สอน การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีครูผู้ช่วยในการช่วยเหลือในชั้นเรียน เป็นต้น ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องแบบเรียนรวมนี้ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้กับเพื่อนในวัยเดียวกัน โดย ผดุง อารยะวิญญู และวาสนา เลิศศิลป์ (2550) ได้ให้แนวคิดหลัก ซึ่งได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. โอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้ ครูจะต้องมีความเชื่อว่า เด็กทุกคนต้องมีสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
2. ความหลากหลาย คงเป็นไปได้เลยที่จะเห็นว่าทุกคนเหมือนกัน การจัดการศึกษาที่ดี ควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เชื่อว่า ทุกคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน เด็กทุกคนในชั้นเรียนก็มีความศักยภาพที่แตกต่างกัน เช่น เด็กคนนี้อาจเก่งดนตรี แต่เด็กคนนั้นอาจเก่งด้านภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ ทุกคนควรยอมรับความแตกต่างของกันและกันด้วย
3. การยอมรับความแตกต่าง ถ้าเราเชื่อว่า เด็กทุกคนในห้องเรียนมีความแตกต่างกัน ไม่มีใครที่เหมือนกันสักคนเดียว ถ้าเราเชื่อเช่นนี้ เราก็สามารถยอมรับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในชั้นได้
4. เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน เด็กควรได้รับการปลูกฝังให้เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ถ้าสามารถทำเช่นนี้ได้ เด็กทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องจะมาโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีการล้อเลียนหรือการกลั่นแกล้งกันที่ทำให้เพื่อนเกิดความอับอาย ครูต้องเป็นต้นแบบที่ดีของเด็กทุกคน
5. สิ่งแวดล้อมที่มีความจำกัดน้อยที่สุด ให้โอกาสเด็กที่มีความบกพร่องได้เข้าเรียนหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นปกติมากที่สุด ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องได้มีโอกาสเรียนรู้ทักษะทางวิชาการและสังคมไปด้วยกัน

นอกจากนี้ โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่อง แห่งชาติ จึงได้พยายามพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้แก่โรงเรียนทั่วไป โดยในระยะแรก จะเป็นการให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ต่อมาเป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องนี้ อย่างไรก็ตามในชั้นเรียนที่มีการเรียนรวมกับเด็กทั่วไป ตลอดจนจนถึงการจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียน และการวัดผลประเมินผล และสนับสนุนแนวคิดที่ว่าหากให้การอบรมในเรื่องต่าง ๆ นี้ อาจช่วยให้บุคลากรของโรงเรียนเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรวมได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น แต่หากมีโรงเรียน

ที่มีการจัดการเรียนร่วมที่เป็นแบบอย่างแล้ว จะทำให้ครูและบุคลากรต่าง ๆ ของโรงเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ทางโครงการฯ จึงได้มีการพัฒนาโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมทั้งระบบ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับโรงเรียนทั่วไป จึงได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดโรงเรียนเรียนรวมตัวอย่างขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ได้ถูกจุดประกายขึ้นในปี พ.ศ. 2542 เมื่อ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้กำหนดให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนที่มีความบกพร่อง จากนโยบายว่า คนที่มีความบกพร่องทุกคนที่อยากเรียนต้อง ได้เรียนมีการตื่นตัวมากในช่วงนั้นที่จะทำให้โรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถสอนเด็กที่มีความบกพร่องได้ด้วยเหตุนี้ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (2552) ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องเห็นได้จากโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร (2552) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็น โรงเรียนแห่งแรกที่บุกเบิก และทำโครงการนำร่องในการเรียนร่วมของเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องหลายประเภทเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติตั้งแต่ปี 2545 โดยส่งคณะครูจำนวน 7 คน เข้ารับการอบรมครูผู้สอนเด็กพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาที่กรุงเทพมหานครรวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษเสมอและมีโรงเรียนทั่วไปที่จัดการเรียนร่วม และการจัดการเรียนร่วมนี้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่ทำงานด้านการศึกษาพิเศษในการเตรียมเด็กที่มีความบกพร่องให้ได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ ศรียา นิยมธรรม (2541) ได้กล่าวถึงการเรียนร่วมหมายถึง การนำเอาคนที่มีความบกพร่องมาสู่สังคมปกติไม่ว่าจะในด้านนั้นทางการหรือการศึกษาในสมัยก่อนคนที่มีความบกพร่องมักถูกชุกชอนหรือแยกไว้เฉพาะกลุ่มต่างหาก แต่ในปัจจุบันจะเน้นที่การคัดแยกเพื่อช่วยเหลือคนที่มีความบกพร่องแต่เนิ่น ๆ โดยมีนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือและสามารถจัดให้เด็กแต่ละคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากแนวคิดดังกล่าวนี้จึงนำไปสู่การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ (2552) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องนั้น นิยมให้เข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ เช่น โรงเรียนสำหรับคนที่บกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนสำหรับคนที่บกพร่องทางการมองเห็น โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น แต่โรงเรียนเหล่านี้ต่างมีข้อเสียหลายประการที่สำคัญคือ เป็นการแยกเด็กออกจากสังคมทำให้สังคมไม่เข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่มีความบกพร่อง และเด็กที่มีความบกพร่องก็ไม่เข้าใจสังคม ดังนั้นเมื่อเด็กเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และดำรงชีพอยู่เฉพาะในกลุ่มของเขามิสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนในสังคมเดียวกันกับคนปกติได้ นักการศึกษาพิเศษพิจารณาเห็นว่าการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ไม่ถูกต้องเท่าใดนัก เพราะไม่สามารถเตรียมคนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ ต่อมาจึงมีความพยายามที่จะให้เด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียน

ในโรงเรียนปกติให้มากขึ้น เหลือเพียงเด็กที่มีความบกพร่องขั้นรุนแรงเท่านั้นจะจัดให้เรียน
 ในโรงเรียนพิเศษดั้งเดิม แต่ก็มีเพียงจำนวนไม่มากนัก โดย ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้เป็น
 ที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนเทศบาลทำอัฐทางด้านจัดการโรงเรียนเรียนร่วม และได้จัดการศึกษา
 ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะของการเรียนร่วมเต็มเวลา และการเรียนร่วมบางเวลาเป็น
 การส่งเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องปกติห้องละประมาณ 1 - 2 คน
 การเรียนร่วมในลักษณะนี้มีข้อดี คือ เด็กทั้ง 2 ประเภทได้เรียนการอยู่ด้วยกันทำให้เกิดความเข้าใจ
 กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการเตรียมเด็กให้อยู่ในสังคมเดียวกันได้อย่างมีความสุขเมื่อเขา
 เติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่การเรียนร่วมในลักษณะนี้ก็ยังมีข้อเสียเช่น ครูปกติมักจะไม่เข้าใจเด็ก ส่งผลให้
 สอนเด็กได้ไม่ดี ผู้ปกครองเด็กรังเกียจเด็กที่มีความบกพร่อง เด็กอาจเรียนไม่ทันเพื่อนเป็นต้น
 โรงเรียนจึงได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการเรียนร่วมเต็มเวลา เช่น เตรียมเด็กที่มี
 ความต้องการพิเศษให้มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติในทุกด้าน เช่น ชี้แจงให้ผู้ปกครองเด็ก
 ทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจนโยบายของโรงเรียน แนะนำครูผู้สอนในการปรับหลักสูตร วิธีสอน และวิธีวัดผล
 และชี้แจงให้เด็กทั้ง 2 ฝ่าย เข้าใจซึ่งกันและกัน และเข้าใจปรัชญาของการเรียนร่วมเป็นต้น

การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วม

การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนเทศบาลทำอัฐนั้นมีอยู่ 2 วิธีด้วยกันดังนี้ คือ

วิธีที่ 1 วิธีการจับฉลาก

วิธีการจับฉลาก คือ การรับเด็กในระดับชั้นอนุบาลโดยวิธีการจับฉลากได้
 และมีวิธีการคัดแยกเด็กโดยใช้ (แบบคัดแยกเด็กเป็นหมุน 1 (Dial - R) เพื่อให้ครูรับทราบระดับ
 ความสามารถของเด็กในห้องของตนว่ามีระดับความสามารถเป็นอย่างไร มีความบกพร่องในด้าน
 ไตบ้าง และมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือไม่ อยู่ในเกณฑ์เด็กปกติ หรือว่า
 อยู่ในเกณฑ์เด็กอาจฉลาด เพื่อที่ครูจะได้หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือทำการแก้ไขและส่งต่อได้
 ถูกต้อง

วิธีที่ 2 วิธีการรับตรง คือ การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยตรง

เด็กที่มีความพิเศษประเภทต่าง ๆ เช่น เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีปัญหา
 ในการเรียนรู้ เด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนรู้ได้ เด็กร่างกายมีความบกพร่อง และเด็กที่มีความบกพร่อง
 ทางการได้ยินที่ใช้เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น

กฎเกณฑ์ในการรับ

เด็กที่จะรับเข้าศึกษาในลักษณะนี้จะต้องเป็นเด็กที่มีความบกพร่องไม่มากนัก เพื่อที่เด็กจะได้เรียนร่วมกับกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้อย่างดี และมีความสุข และไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนตามปกติ หากเด็กที่มีความบกพร่องในระดับที่รุนแรงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับกันได้ แต่โรงเรียนจะส่งต่อเด็กเข้าเรียนร่วม ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองพระแล อำเภอลับแล จังหวัด อุดรดิตถ์ ก่อน เมื่อเด็กได้รับการฝึกฝนจนสามารถนั่งเรียน จึงรับกลับเข้าเรียนร่วมในบางชั่วโมงที่เด็กสามารถเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้

โดยทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2552) ได้ยึดหลัก ในด้านการจำแนกความบกพร่อง เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และศักยภาพของผู้ที่บกพร่องให้บังเกิดผลในการพัฒนาอย่างแท้จริง ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งสรุปพร้อมแล้ว การจัดการเรียนร่วม เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องหรือมีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมและเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้ที่ปกติทั้งหลาย ซึ่งในด้านการจำแนกผู้ที่มีความบกพร่อง ตามกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลที่มีความบกพร่องซ้อน

การจัดการเรียนร่วมจึงถือเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่อง ให้ได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และ โครงการ โรงเรียนจัดการเรียนร่วมถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ดี ในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ความหมายของการเรียนร่วม

การเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบหนึ่งจัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง และความต้องการช่วยเหลือที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ ร่วมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียนเพื่อให้

เขาพัฒนาได้เต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2546, หน้า 40) ได้กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้เข้าเรียนรู้สังคมและสิ่งแวดล้อมของชั้นเรียนเด็กปกติเพื่อให้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและจากการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นโยบายการศึกษาชาติได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนไทยทุกคนให้สามารถเรียนได้ในทุกที่ที่เปิดเรียน ทั้งคนปกติและคนไม่ปกติซึ่งหมายถึง ผู้มีปัญหาสุขภาพ และเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ด้วยจุดประสงค์ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางสังคมเกิดการยอมรับในความเป็นมนุษย์สร้างความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน

ขณะที่ Williams and Fromberg. (อ้างในกฤษยา ตันติผลาชีวะ, 2546 หน้า 40) ได้กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นนโยบายการศึกษาที่กำหนดในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาแล้วมีการผันตัวอย่างรวดเร็ว โดยตามการเปลี่ยนแปลงของประเทศที่พัฒนาการเรียนร่วมเป็นนโยบายทางสังคมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องรายบุคคลโดยเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานันทนาการและสังคมกับเด็กปกติในสังคมทั่วไปซึ่งการเรียนร่วมทางการศึกษาปฐมวัยเน้นเจาะจงเฉพาะการให้เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กปกติได้ทำงานและเล่นด้วยกันในชั้นเรียนด้วยกัน

ส่วน Morrison (อ้างในกฤษยา ตันติผลาชีวะ, 2546, หน้า 40) ได้กล่าวว่า การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและบรรยากาศปกติใช้คำว่า Mainstreaming แต่มีลักษณะของเด็กที่เข้าเรียนร่วมหลายลักษณะ การจัดการเรียนร่วมจึงมีการใช้คำหลากหลายความหมายกล่าวคือ การเรียนร่วมที่ใช้คำว่า Mainstreaming หมายถึง การให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เข้ามาเรียนในชั้นเรียนปกติตามกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตรและชั้นเรียนที่เด็กปกติทั่วไปเรียน เพื่อให้เด็กที่เข้ามาเรียนร่วมได้เรียนรู้สังคมและการศึกษาเพื่อปรับตัวได้ไม่มีการปรับการจัดการศึกษาสิ่งใดเป็นพิเศษ ส่วนการเรียนร่วมที่ใช้คำว่า Inclusion และ Integration หมายถึงการเรียนร่วมเช่นกัน แต่แตกต่างกันที่ประเภทเด็กที่เข้าเรียนและลักษณะการเรียนดังนี้

1. การเรียนร่วมของเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องเข้ามามีส่วนร่วมเรียนกับเด็กปกติทั่วไปในชั้นเรียนปกติโดยเข้าเรียนเต็มเวลาหรือเข้ามาเรียนบางเวลาจุดประสงค์เพื่อให้เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ได้เรียนรู้สังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของคนปกติทั่วไป

2. การเรียนร่วมของเด็กพัฒนาการช้า (Integration) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ยของปกติหรือต่ำกว่าเล็กน้อยที่สามารถเข้ามาเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลาหรือบางเวลาบางเรื่องได้ จุดประสงค์เพื่อให้เรียนรู้การปรับตัวเข้าสู่สังคมปกติ

สำหรับ ผดุง อารยะวิญญู (2542, หน้า 17) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ นั้นสามารถจัดการศึกษาได้หลายหลายรูปแบบ คือ

1. การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องเรียนในโรงเรียนปกติ โดยอาจจัดให้อยู่ในชั้นปกติในบางเวลา เช่น วิชาดนตรี พลศึกษา หรือร่วมกิจกรรม ลูกเสือ- เนตรนารี กีฬา เป็นต้น คาดหวังว่า เด็กที่มีความต้องการบกพร่องจะมีโอกาสแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กปกติ

2. การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) การจัดให้เด็กที่มีความบกพร่อง ได้มีโอกาสได้เรียนชั้นเดียวกับเด็กปกติ ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน เด็กปกติได้รับบริการการจัดการกระบวนการเรียนรู้และบริการนอกห้องเรียนอย่างไร เด็กที่มีความบกพร่องที่ได้รับบริการเช่นเดียวกัน เป้าหมายสำคัญของการเรียนร่วมเต็มเวลา คือ เพื่อให้เด็กเข้าใจซึ่งกันและกัน ตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกัน และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องกับเด็กปกติ เด็กปกติจะยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ เข้าใจว่าคนเราเกิดมาไม่จำเป็น ต้องเหมือนกันทุกอย่าง ท่ามกลางความแตกต่างกัน มนุษย์เราต้องการความรัก ความสนใจ ความเอาใจใส่ เช่นเดียวกันทุกคน

3. การเรียนร่วม (Inclusion) หรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติ หรือเป็นเด็กที่มีความบกพร่อง เด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพามาเข้าเรียน

ทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กและจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสม การเรียนร่วมยังหมายถึง

การศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้น เช่น อนุบาลประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีพของคนในสังคมหลังจบการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะร่วมกันที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเขาเหล่านั้นต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับเด็กปกติโดยไม่มีการแบ่งแยก

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ถ้าเด็กมีความพร้อมมากก็สามารถเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้มาก แต่ถ้าเด็กมีความพร้อมน้อยก็จะเรียนร่วมได้น้อยลง

วิธีจัดการในการจัดการเรียนร่วม

ในการจัดการเรียนร่วม กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2524, หน้า 9 - 10) ได้สรุปว่าการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำได้หลายลักษณะ ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ทุกประการเด็กที่เข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องน้อยมีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. การเรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำปรึกษาแนะนำ การเรียนร่วมวิธีนี้ คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ เด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรงแต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่อง ช่วยกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจน การปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กที่มีความบกพร่อง เป็นต้น
3. การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก (ประมาณ 2 - 3 คนต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนกลุ่มเด็กในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียก ครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน
4. การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ซึ่งครูเสริมวิชาการ คือครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องสอนเสริมวิชาการนักเรียนที่มีความบกพร่องจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการ วันละ 1 - 2 ชั่วโมง หรือ มากกว่านี้ ขึ้นกับความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับเด็ก เด็กที่เข้าเรียนในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอน ครูเสริมวิชาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กและประเภทของเด็กที่มีความบกพร่อง การสอนเด็กอาจทำเป็นรายบุคคล หรือเนื้อหาที่เด็ก มีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความบกพร่องแล้วครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้อีกด้วย

ห้องเสริมวิชาการ เป็นห้องที่มีขนาดเท่าห้องเรียน หรือมีขนาดใหญ่กว่า หรือเล็กกว่าห้องเรียนได้ ในห้องนี้มีอุปกรณ์เครื่องมือตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็น ต้องใช้ในการสอน

เด็กที่มีความบกพร่อง หากห้องนี้มีขนาดใหญ่และมีเครื่องมือและอุปกรณ์มากและให้บริการแก่เด็กอย่างกว้างขวางเรียกว่าเป็นศูนย์วิชาการ

ส่วนด้านวิธีการสอนเด็กอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา เช่น ทักษะการทำ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือภาษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น ในห้องสอนเสริมจะต้องมีเอกสาร หนังสือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการ พิเศษครูบริการสอนเสริมนอกจากสอนเด็กที่มีความบกพร่องแล้วยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ อีกด้วย

5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะและกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชาแต่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น กิจกรรม เข้าแถวเคารพธงชาติ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

การจัดการเรียนร่วม จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ดี อันเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องได้มีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กปกติ การได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติ ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องได้เรียนและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั่วไปจะช่วยกระตุ้น และเสริมแรง ให้พวกเขาได้มีกำลังใจ ในการที่จะอยู่ร่วมกับสังคมปกติได้อย่างมีความสุข และเป็นการส่งเสริมให้พวกเขาได้มีความสุข มีเพื่อนมีโอกาสทางสังคมเพิ่มขึ้น

โครงสร้าง SAET

โครงสร้าง SAET นั้น เป็นโครงสร้างที่ใช้จัดการ โรงเรียนเรียนร่วม โดยใช้ร่วมกับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้

จากรายการวิทยุเพื่อคนพิการ โลกกว้างทางการศึกษา โดย เบญจมา ชลธารันนท์ (2546) ได้สรุปโครงสร้างชี้ที่ว่า โรงเรียนทั่วไปยังมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียนร่วมและเกิดจาก โรงเรียนยังไม่มีความรู้และขาดทักษะในการจัดการศึกษาเรียนร่วม และเบญจมา ชลธารันนท์ (2546) ยังได้นำโครงสร้างชี้ มาปรับประยุกต์ใช้และศึกษาว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญใหญ่ ๆ ที่จะช่วยให้

การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมนี้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องสามารถเรียนร่วมได้อย่างมีความสุขและมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยนำเอาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นองค์กรที่จะต้องปรับและเตรียมการ โรงเรียนจะอย่างไรที่จะช่วยให้เด็กทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนสามารถเรียนรวมกับคนอื่นได้ แทนที่จะเป็นการมุ่งเตรียมเด็กที่มีความบกพร่อง ให้พร้อมและมีคุณสมบัติถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นอกจากมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว นักวิชาการศึกษายังพบว่า เด็กบางกลุ่มก็ยังมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ไม่สามารถจัดไปได้ โรงเรียนจะอย่างไรที่จะสนองตอบ ความต้องการหรือข้อจำกัดเหล่านี้ และเป็นที่มาของการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของการบริการ จัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กทั่ว ๆ ไป

นอกจากนั้น เบญจา ชลธารันนท์ (2546) ได้ให้ความหมายของโครงสร้างชีวิต ไว้อีกว่าเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของการบริการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กที่มีความบกพร่อง โดยนำเอาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นองค์กรที่จะต้องปรับและเตรียมการ โรงเรียนจะอย่างไรที่จะช่วยให้เด็กทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนสามารถเรียนรวมกับคนอื่นได้ แทนที่จะเป็นการมุ่งเตรียมเด็กที่มีความบกพร่องให้พร้อม และมีคุณสมบัติถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดได้แก่

ด้านนักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่อง มีการเตรียมการ โดยหากรู้ว่ามี ความบกพร่องตั้งแต่แรกเกิด รัฐจะให้บริการตั้งแต่แรกเกิด หรือหากพบความบกพร่องภายหลังก็ให้บริการทันทีที่พบความบกพร่อง เป็นการให้ต่อเนื่องโดยเตรียมเด็กให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนร่วม เช่น คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องรู้ภาษามือ คนที่บกพร่องทางการมองเห็น ต้องการอักษรเบรลล์ และพยายามค้นหาและใช้สิ่งที่เด็กมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดหลังจากที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตเพิ่มเติมจากเดิม 5 เขต เป็น 13 เขต และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด 63 จังหวัด หน่วยการศึกษาเหล่านี้มีหน้าที่ให้บริการศึกษาระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิเศษ แต่ทั้งนี้หัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กพิเศษคือ ครอบครัวของเด็กที่จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการศึกษาพิเศษคือ เด็กทั่วไปในโรงเรียนในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมต้องมีการบริหารจัดการในโรงเรียนจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด เด็กทั่วไปต้องเข้าใจและมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของการจัดการเรียนร่วม และได้รับการเตรียมให้เข้าใจผู้ที่มีความบกพร่อง โดยทำกิจกรรมจำลองเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกเข้าใจเพื่อนเรียนรู้ที่จะเรียนร่วมกับคนที่มีความบกพร่องอย่างไร การช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องอย่างไร เตรียมเด็กให้เปิดใจและยอมรับความแตกต่างของคน เป็นการปลูกฝังจริยธรรมของเด็กไปด้วย

ด้านสภาพแวดล้อม โดยจำแนกสภาพแวดล้อม ออกเป็น 2 ส่วน คือ กายภาพ หมายถึง สภาพกายภาพภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องเรียน โต๊ะเรียน โต๊ะนั่ง การถ่ายเทของอากาศ แสงไฟ ความชื้นสภาพแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียน สนามฟุตบอล ห้องดนตรี หอประชุมห้องสมุด สภาพทางกายภาพนอกโรงเรียน เช่น ในชุมชน ในตลาด ในตัวเมือง ในอำเภอในสถานที่ที่พาเด็กไปทัศนศึกษา ค่ายลูกเสือ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้โรงเรียนต้องจัดการให้ความสะดวกกับเด็กที่มีความบกพร่อง อีกส่วนหนึ่งคือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน ครู แม่ครัว ยาม ตำรวจจราจรที่ช่วยเด็กข้ามถนนหน้าโรงเรียน บุคคลเหล่านี้ถือว่ามีความสำคัญต่อเด็ก บุคคลเหล่านี้ต้องได้เข้าใจ ในการจัดการศึกษาเรียนรวมโดยผู้บริหาร โรงเรียนบอกเล่าให้บุคคลเหล่านี้เข้าใจ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนภายในและภายนอก ห้องเรียน เริ่มตั้งแต่หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับหลักสูตรของเด็กทั่วไปให้เด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท เช่น การปรับชั่วโมงเรียนคัดไทย แทนที่จะให้เด็กที่บกพร่องทางการมองเห็นคัดไทย ต้องกดเบรลล์แทน การปรับแทนวาดรูป การปรับหลักสูตรเฉพาะ ตั้งแต่เริ่มเรียน จนถึง 12 ปี เด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ควรมีความรู้เรื่องต่าง ๆ ที่เรียนในห้องเรียนเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องซื้อของเป็น และต้องรู้จักจำนวนเงิน นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรเพิ่มเติมทักษะที่จำเป็น เช่น คนที่บกพร่องทางการมองเห็นต้องสอนอักษรเบรลล์ ถ้าบกพร่องทางการฟังต้องรู้ภาษามือเพิ่ม เด็กเห็นเลือนราง ต้องการอักษรที่ตัวโตเป็นพิเศษ เป็นต้น หากสอนไม่ได้โรงเรียนต้องจัดบริการเพิ่มเติมให้ โดยมีกฎกระทรวงเอื้ออำนวยให้แล้ว การจัดการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นกระบวนการที่ผู้เด็กที่มีความบกพร่องทุกด้านตลอดทั้งปี และมีการปรับแผนทุก ๆ ครั้งปี แผนนี้สามารถนำไปใช้ในกระบวนการของการตรวจสอบเด็กก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือเด็ก และเมื่อให้การช่วยเหลือเด็กไปแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการประเมินความก้าวหน้าของเด็กว่าเป็นไปสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคนหรือไม่ ฉะนั้นการจัดการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นกระบวนการใหญ่ ต้องทำงานเป็นที่ทีมงานจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด มีการทำงานตามแผนและมีคู่มือช่วยในการทำงาน โดยเชิญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาช่วยกัน เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้ชำนาญการเฉพาะด้านต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น ในแผนนี้มีข้อหนึ่งเขียนถึงสิทธิประโยชน์ของเด็กที่พึงได้รับ จากการตรวจสอบแล้วว่าเด็กมีความบกพร่อง จำเป็นต้องได้รับบริการในเรื่องสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎกระทรวง และมีเงินกองทุนการศึกษาเพื่อคนที่มีความบกพร่องเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนใน การจัดการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ยังจัดให้มีแผนการสอนเฉพาะบุคคล เป็นแผนเล็ก ๆ ที่จะสอนเด็กเฉพาะส่วนที่เด็กมีความบกพร่อง เทคนิคการสอน เทคนิคการวิเคราะห์งาน เทคนิคการใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ระบบพี่สอนน้อง การเรียนร่วมโดยร่วมมือกัน ทำให้เด็กทั้งห้องเรียนเรียนได้ดีขึ้น กิจกรรมนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมการค้นคว้า การศึกษาดูงาน

ด้านเครื่องมือ ตามกฎกระทรวง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เทคโนโลยีมาประดิษฐ์เพิ่มเติม เช่น เครื่องคิดเลขมีเสียง ครูการศึกษาพิเศษ ล่ามภาษามือ งบประมาณ (เด็กที่มีความบกพร่องจะได้ 5 เท่า ของเด็กปกติ คือ 2,000 บาท/คน/ปี) นโยบาย วิทยาลัยฯ พันธกิจ สื่อตำรา บริการ การฝึกอบรมพ่อแม่ ล้วนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษทั้งสิ้น

การจัดการเรียนร่วมต้องมีการจัดการที่ดีจึงจะมีประสิทธิภาพ นอกจากใช้การจัดการแบบโครงสร้างซีทแล้ว ยังต้องใช้การใช้โรงเรียนเป็นฐาน ขณะนี้ได้้นำการจัดการการศึกษาเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทไปใช้กับโรงเรียนนาร่อง จำนวน 390 โรงเรียนทั่วประเทศ ในจำนวนนี้ได้จัดให้มีห้องเรียนพิเศษคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกระดับรุนแรง จำนวน 50 ห้องเรียนโดยฝึกอบรมครู 100 คน เพื่อดูแลเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานใน 1 ห้องเรียนใช้ครู 2 คนต่อนักเรียน 3 – 5 คน หากการนำร่องนี้ได้ผลดีจะได้มีการขยายผลต่อไป หลักในการจัดการศึกษาพิเศษจะเป็นการเตรียมการให้โรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และความต้องการจำเป็นต่าง ๆ เอื้อต่อเด็กพิเศษ ไม่ใช่เป็นการปรับเด็กพิเศษให้สามารถปรับตัวเพื่อเรียนร่วมกับเด็กปกติอีก

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ โรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ โรงเรียนเรียนร่วม ได้มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

มงคล อินทสิทธิ์ (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ นั่นคือมีส่วนร่วมบริหารงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้โดยกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดนโยบายทำความเข้าใจโครงการส่งเสริมให้ครูได้เข้าใจหลักสูตร จัดเอกสารหลักสูตร เสนอแนะจัดชั้นเรียน จัดสถานที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เสนอแนะการจัดตารางสอน เสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมในการจัดตารางสอน ประเมินข้อบกพร่องในการสอน นำผลสัมฤทธิ์มาปรับปรุงการสอนและเสนอแนะการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนการจัดหาสื่อในการนิเทศ พบว่า มีส่วนร่วมเสนอแนะในที่ประชุม ให้คำปรึกษาหารือกับคณะครู และได้เสนอแนะให้อบรมสัมมนาการใช้หลักสูตร

สำหรับกรองจิตร เตชะวงศ์ (2544) ได้ศึกษาการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาด จังหวัดเชียงใหม่พบว่าการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่พบว่า 50% ของผู้ตอบได้จัดเตรียมเกี่ยวกับการปรับสภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีความบกพร่องรองลงมา คือ 28.57% มีการปรับสภาพห้องน้ำให้เหมาะสมและจัดห้องสำหรับปฏิบัติกิจกรรมเสริม สำหรับปฏิบัติกิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องในด้านบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่มีการจัดส่งครูเข้ารับการอบรม และส่งครูไปศึกษาดูงานในสถานศึกษา โครงการเรียนร่วมในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ ส่วนใหญ่มีการปรับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้ในการเรียนร่วมได้ และมีโต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอกับความต้องการด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูใช้สื่อที่เหมาะสมกับสภาพของเด็กและส่งเด็กเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ โดยปรับเวลาเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก ครูที่สอนเด็กพิเศษ ส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำแผนการเรียนรายบุคคลและไม่ได้จัดทำแผนระยะสั้น ส่วนการวัดและประเมินผลครูบางส่วนได้ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละประเภท ครูได้ปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วม

ส่วน พวงทอง ศรีวิสัย (2544) ได้ศึกษา ความพร้อมของการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ มีความพร้อมด้านสถานที่น้อย ไม่มีสถานที่ปฏิบัติการ อุปกรณ์และเครื่องมือ เพียงออกกำลังกายก็มีน้อย ไม่มีครูและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ในขณะที่พูนศรี ยิ้มสาระ (2544) ได้ศึกษาการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตากับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า สภาพทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาที่เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่าทั้งเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาและเด็กปกติมีความพอใจเป็นอย่างมาก ด้านครูผู้สอนมีความพอใจที่จะร่วมในโครงการเรียนร่วมต่อไป ส่วนครูเสริมวิชาการมีความพอใจที่จะร่วมโครงการและปฏิบัติหน้าที่ครูสอนเสริม สำหรับผู้บริหาร ส่วนมากให้มีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้นทั้งครูผู้สอนและครูเสริมวิชาการพบปัญหาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านผู้บริหารมีปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดครูเข้าสอนที่ใช้อักษรเบรลล์สำหรับการปรับตัวและการช่วยเหลือตนเองครูผู้สอนครูสอนเสริม ตลอดจนผู้บริหารพบปัญหาอยู่เพียงเล็กน้อย

สำหรับ ทศนีย์ สิทธิวงศ์ (2544) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ครูผู้สอนเตรียมการสอน โดยเตรียมสื่อการเรียนการสอนซึ่งผลิตขึ้นเอง ใช้วิธีสอนเป็นรายบุคคล ใช้คำถามและแบบบรรยาย ใช้กิจกรรมการเล่น เกม กิจกรรมการพูดและกิจกรรมการอ่าน ใช้สื่อการเรียนแบบร่วมมือกันและศูนย์การเรียน สอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมรายบุคคลและการจัดกิจกรรมกลุ่ม ฝึกทักษะเป็นรายบุคคล ฝึกทักษะเป็นกลุ่ม และฝึกทักษะทั้งชั้น วัดและประเมินผลก่อนเรียน โดยใช้วิธีการถาม - ตอบ (ปากเปล่า) ทดสอบความรู้โดยใช้แบบทดสอบประเภทปรนัยแบบเลือกตอบและแบบจับคู่ วัดและประเมินผลระหว่างเรียนด้วยการตรวจแบบฝึกหัด โดยครูตรวจเอง สัมภาษณ์นักเรียนและสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วัดและประเมินผลหลังเรียนด้วยการตรวจผลงานนักเรียน ถาม-ตอบ (ปากเปล่า) ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยนำมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอน และสื่อการเรียน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นรายบุคคล เพื่อนสอนเพื่อน และสอนนักเรียนเป็นกลุ่มสอนเสริม นักเรียนที่เรียนเก่ง โดยให้งานนักเรียนตามความสามารถ ให้คำแนะนำให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองและสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล สำหรับปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่า เด็กพิเศษมีหลายประเภทเตรียมการสอนยากและซับซ้อนเด็กพิเศษมีหลายระดับขั้นเป็นปัญหาในการเตรียมการสอนครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการสอนเด็กพิเศษ การสอนเด็กพิเศษต้องสอนเด็กเป็นรายบุคคล เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องหลายประเภท ต้องใช้เวลามากในการสอน ทำให้ครูผู้สอนมีเวลากับเด็ก ปกติน้อยลง ไม่มีเครื่องมือในการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินผลเด็กพิเศษต้องใช้เวลามากกว่าเด็กปกติ ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา พบว่า ครูผู้สอนต้องการกำหนดการสอน และแผนการสอนสำเร็จรูปสำหรับสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ครูผู้สอน และต้องการให้จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นประจำทุกปี ควรจัดครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษประจำโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ควรจัดห้องเสริมวิชาการให้ครูสอนเสริมเด็กพิเศษ การสอนเด็กพิเศษควรให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเด็ก ปกติและให้เพื่อนสอนเพื่อน ควรจัดทำแบบวัดและประเมินผลเด็กพิเศษแต่ละประเภทส่งให้โรงเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างการประเมินผลเด็กพิเศษเรียนร่วม ครูผู้สอนควรประเมินผลโดยใช้เกณฑ์แตกต่างจากเด็กปกติ ควรประเมินผลทางด้านการฝึกปฏิบัติโดยการสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามและการสังเกต

ในปีเดียวกัน ประจักษ์ เกษมสุข (2544) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองโดยภาพรวมปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานมีปัญหาอยู่ด้านผู้เรียนน้อย ด้านครูและด้านผู้บริหาร โรงเรียนมีปัญหาปานกลาง ด้านหลักสูตรมีปัญหามาก ด้านการเรียนการสอนมีปัญหาปานกลาง โรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาการจัดการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมกับเด็กปกติใน โรงเรียนมากกว่าโรงเรียนศูนย์ศึกษาพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานทุกข้อ โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการจัดการศึกษามากกว่า โรงเรียนศูนย์ศึกษาพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านผู้เรียน โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนศูนย์ศึกษาพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น การช่วยเหลือของเด็กปกติต่อเด็กที่มีความบกพร่อง ด้านครูและผู้บริหาร โรงเรียน ทุกข้อ โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียน ศูนย์ศึกษาพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ข้อเสนอแนะของครู และผู้บริหาร โรงเรียน ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องเสนอแนะว่า ควรส่งเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนใน โรงเรียน พิเศษเฉพาะทาง หรือ โรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ และถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องเรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษา ต้องจัดฝึกอบรมครู และผู้บริหาร โรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา

ส่วน สมศักดิ์ ชุ่มกลัด (2544) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนเรียนร่วม และมีการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมส่งเสริมปานกลาง ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนร่วม เช่นกัน สำหรับการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเรียนร่วม จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสิทธิภาพด้าน การฝึกอบรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนร่วมของผู้บริหาร พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเรียนร่วมที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีผลการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนเรียนร่วม มีผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้และด้านกิจกรรมส่งเสริมของโรงเรียนเรียนร่วม จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสิทธิภาพด้านการฝึกอบรมการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษของครูผู้สอน พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมส่งเสริมของโรงเรียนเรียนร่วมที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีผลการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมส่งเสริมของ

ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษมีผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมฯ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าครูผู้สอนที่ไม่ผ่านการอบรมฯ

ขณะที่ วินัย หนูรัตน์ (2544) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่าการจัดการเรียนร่วมเด็กพิเศษกับเด็กปกติโดยภาพรวม และรายด้านมีมาก โดยที่ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน เห็นว่าการจัดการเรียนร่วมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่มีประสบการณ์ด้านการอบรมต่างกัน เห็นว่าการจัดการเรียนร่วมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้ ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเด็กพิเศษ ตลอดจนมีการอบรมอย่างสม่ำเสมอและมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม ควรจัดให้มีอาคารที่เอื้อต่อเด็กพิเศษ โดยการสร้างขึ้นใหม่หรือปรับปรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้ว ควรจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแยกประเภทของเด็กพิเศษ มีให้เพียงพอ ควรจัดหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพของเด็กและควรสอนแยกตามประเภทของความบกพร่อง ควรมีการแยกการวัดและประเมินผลระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติ หรือถ้าไม่แยกก็ควรใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลต่างจากเด็กปกติ

ปีต่อมา พะเยาว์ พิกุลสวัสดิ์ (2545) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาที่มีสติปัญญาพอเรียนได้ 50 - 70 มีผลการทดสอบพัฒนาการแตกต่างกัน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันเป็นรายบุคคล

ขณะที่ ศศิธร ชูอินทร์ (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ 1 กรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมมีความพร้อมน้อยในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนร่วม เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมก็มีความพร้อมน้อย การบริหารและบุคลากรมีความพร้อมน้อยที่สุด ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมมีปานกลาง ความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมด้านปรัชญาแนวคิดและด้านการจัดการเรียนการสอนมีน้อย ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีอายุ มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารและวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนร่วมต่างกัน ครูที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงานอาชีพครู และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการจัดการเรียนร่วม ไม่แตกต่างกัน

สำหรับวิลาวัลย์ วงศ์คุณาโรจน์ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติของครูประจำชั้น และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงาน ประถมศึกษา จังหวัดตรัง พบว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติของครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง ในภาพรวมและรายด้านปานกลางครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน แตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียน ขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติ ได้แก่ ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองเด็กพิเศษและเด็กปกติให้เข้าใจและยอมรับ การจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้นด้วยสื่อ ควรอบรมครูก่อนสอนเด็กพิเศษและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีสื่อสำเร็จรูปและอบรมการใช้สื่อแก่ครูผู้สอน ครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่ เนื่องจากต้องสอนเด็กปกติด้วย ควรแยกการประเมินผลระหว่างเด็กพิเศษและเด็กปกติและยึด ความแตกต่างระหว่างบุคคลระหว่างเด็กพิเศษด้วยกัน

ส่วน อุไรวรรณ เจริญถาวรพานิช (2545) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ สรุปได้ดังนี้ ด้านการบริหาร พบว่า โรงเรียนนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเด็กออทิสติกมาวางแผนการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ จากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนที่น้อยที่สุด คือ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน รองลงมาคือ จากทบวงมหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร พบว่า ลักษณะหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนที่พบมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ มากรองลงมาคือ การใช้หลักสูตรปกติของโรงเรียน ส่วนที่น้อยที่สุด คือ การใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก รองลงมาคือ การเน้นเอกัตบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลามากที่สุดมากรองลงมาคือ รูปแบบการจัดการเรียนในชั้นพิเศษและเรียนร่วมเป็นบางเวลา ส่วนที่น้อยที่สุด คือ เรียนร่วมในชั้นปกติโดยได้รับบริการสอนเพิ่มเติมจากครูสอนเสริมจากภายในโรงเรียน ด้านสถานที่ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสนับสนุน พบว่า โรงเรียนจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนร่วมมากที่สุด เครื่องคอมพิวเตอร์ รองลงมา คือ ห้องปรับพฤติกรรม ส่วนที่น้อยที่สุด คือ โต๊ะเรียนแบบเดียวกับคนบกพร่องทางการได้ยิน รองลงมาคือ เครื่องป้องกันศีรษะกระแทกด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนพัฒนาบุคลากร

ที่เกี่ยวข้องระหว่างกาปฏิบัติงานด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและสัมมนามากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ส่วนที่น้อยที่สุด คือ การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ การศึกษาต่อปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียน พบว่า ขาดแผน การดำเนินงาน การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ชัดเจนมากที่สุด รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ และประสานงานกับหน่วยงานชุมชน

นอกจากนี้ สมสกุล ศรีสวัสดิ์ (2545) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ เมืองลำพูน พบว่าผู้บริหาร ได้ยึดหลักการบริหารงาน 4 ด้านคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบริหารทั่วไป โดยผลการปฏิบัติงานนั้นครบทั้ง 4 ด้านและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูมีความพอใจในการปฏิบัติงานและผลการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้นตามลำดับ

ในทำนองเดียวกัน งามอาจ แก้วจา (2545) ได้ศึกษาโครงการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ใน โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการบริหารจัดการ โครงการ โรงเรียนเรียนร่วมในภาพรวมครูมีความพอใจต่อการบริหารจัดการ โครงการการจัดสถานที่ในการ ดำเนินโครงการมีอยู่น้อยสื่อการเรียนการสอนมีน้อยไม่มีการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน เรียนร่วมครูพอใจในการใช้หลักสูตรในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนเรียนร่วมการจัดการเรียน การสอนพบว่าในภาพรวมครูมีความพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเรียนร่วม

ในปีต่อมา เกียรติธรรมรงค์ คำโสภกา (2546) ได้ประเมินการจัดเรียนร่วมในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษผู้บริหารมีความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากครูวิชาการและครู ผู้รับผิดชอบผู้บริหารมีปัญหาด้านงบประมาณและวัสดุ-อุปกรณ์และเห็นว่ารัฐควรจัดสรร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการอย่างแท้จริงโดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุน ไปยังโรงเรียนส่วนครูวิชาการกับครูผู้รับผิดชอบมีปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนกรณีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรม สัมมนาหรือส่งครูไปหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

ทางด้านสุพล หงษาชาติ (2546) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการ การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีพบว่าปัญหา การดำเนินการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการด้านปัจจัยและด้านคุณภาพนักเรียนสามารถจัดการ ได้พอใช้

สำหรับ กมล ผาคำ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางออทิสติก ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า ครูประจำชั้นและครูเสริมวิชาการส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การจัดกิจกรรมสุขภาพจิตในการยอมรับตนเองและครูยังให้ความร่วมมือในการรับการนิเทศภายในเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

ขณะที่นงลักษณ์ มีศิลป์ (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 พบว่า ในภาพรวม ส่วนใหญ่โรงเรียนได้ดำเนินงานทั้งในด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการ โดยในด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับ คือ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการเรียนร่วมวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลและวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนที่ดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนร่วม สำหรับการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการมีการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับ คือ ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาพิเศษจัดกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม และสนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่วนที่ดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาพิเศษ ส่วนปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ในภาพรวมส่วนใหญ่ โรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานทั้งในด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการ โดยในด้านกระบวนการเรียนการสอนมีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับ คือ วางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเรียนร่วม และจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมและหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนเพื่อการเรียนร่วมส่วนที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตาม ศักยภาพเป็นรายบุคคล สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการมีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับ คือ สนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัย ในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ และส่งเสริมการใช้สื่อทางการศึกษาพิเศษ ส่วนที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาพิเศษการเสริมแรงทางบวกและการปรับสัณไม้มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วน วรวัชรณ์ ชนพรชัยทิพย์ (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ยะลาและสตูล พบว่า สภาพการจัดการเรียนร่วมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมแบบเต็มเวลาและครูใช้เทคนิคการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนเพื่อให้เกิดทักษะการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม การวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมและสนองต่อนโยบายการจัดการเรียนร่วม ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารเรียนอยู่ในสภาพดี เหมาะแก่การเรียนการสอน และมีความสะดวก ปลอดภัย ด้านงบประมาณ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย

นอกจากนี้ ดาวประกาย แก้วพรัตน์ (2549) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ในระดับช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนันทนาการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนกาวิลละอนุบาลจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 คน เป็นหญิง 2 คน ชาย 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการสอนกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที แบบประเมินผลการใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมแบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมนันทนาการการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ผลการศึกษา พบว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมสูงขึ้น โดยสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนเทศบาลวัดป่าไร่ (2552) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้ทำโครงการนำร่องในการเรียนร่วมของเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องหลายประเภทเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในปี พุทธศักราช 2545 โดยได้ส่งคณะครูจำนวน 7 คน เข้ารับการอบรมครูผู้สอนเด็กพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ที่กรุงเทพมหานคร ในระดับแรก โรงเรียนได้รับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นจากโรงเรียนสอนคนตาบอดที่บกพร่องทางสายตา ร้อยเอ็ด เข้าเรียนร่วมจำนวน 2 คน ในระดับชั้น ป.1 และ ป.5 และในขณะเดียวกันคณะครูการศึกษาพิเศษได้ร่วมกันคัดแยกและวินิจฉัยเด็กในโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ พบว่า มีเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ ทั้งด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ และเด็กสมาธิสั้น กระจ่ายอยู่ตามชั้นต่าง ๆ โดยจำแนกตามประเภทของความบกพร่อง คณะครูที่รับผิดชอบจึงร่วมกันจัดทำโปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อใช้แก้ปัญหา และสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยได้มีการพัฒนาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ในขณะที่ โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) (2552) ได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อ พัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพกระบวนการแบบเดิมมิ่งของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม (ห้องเรียนคู่ขนาน) นักเรียนออทิสติก ในการพัฒนาทักษะทางสังคม ด้านการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น โดย กิจกรรมการอ่านจิตใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปและเป็นประโยชน์สำหรับ โรงเรียนเครือข่ายครูการศึกษาพิเศษ (ครูผู้สอน) นักเรียนเรียนร่วมได้นำไปใช้และพัฒนา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เป็นต้นว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการแพทย์ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะมีความเข้าใจ และเห็นใจเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม โดยผู้บริหารเข้าร่วมปฏิบัติการบริหารจัดการ โดยแนวทางตามโครงสร้างชีวิตและกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพแบบเดิมมิ่ง ซึ่งใช้ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐาน สถานศึกษาได้จัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรเช่นเดียวกับการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการตามวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and Taggart มาดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (P) การปฏิบัติงาน (A) การสังเกตการณ์ (O) และการสะท้อนผล การปฏิบัติงาน (R) ผู้รายงานนำกระบวนการประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมคือ ขั้นการสร้าง ความรู้ ขั้นการสร้างยุทธศาสตร์พัฒนา และขั้นการสร้างแนวทางปฏิบัติ และนำโครงสร้างชีวิตมา ปรับใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก นั้น ได้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ได้ทุกด้านเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ โดยการเรียนรู้ทักษะทาง สังคมที่เหมาะสมกับวัย การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของบุคคลออทิสติกในรูปแบบการ เรียนรวมกับเด็กปกติ เพื่อการดำรงและดำเนินชีวิตในสังคมลักษณะรวมกัน ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคม ต่างยอมรับซึ่งกันและกัน และใช้ชีวิตร่วมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก ก็จะทำให้เด็กออทิสติก เรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

ผลจากการศึกษาดังกล่าวสรุปว่า ความต้องการจำเป็นในด้านการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องนั้น จำเป็นจะต้องได้รับความสนใจ เป็นกรณีพิเศษ ควรมีการดำเนินการที่ให้บุคคล ที่มีความบกพร่องทุกประเภทให้ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกันเสมือนเป็นหนึ่งที่สำคัญ ของระบบการศึกษาทั้งหมด ตลอดจนหาแนวทางที่จะพัฒนาบุคคลเหล่านี้ให้มีศักยภาพในการที่จะ ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความปกติสุข